

Lietuviai kaliniai Pietų Amerikoje

Prei. EDMUNDAS PUTRIMAS,
LVK delegatas užsienio
lietuvių sielovadai

Dievo Gailestingumo metais primename tikintiesiems, kad pagrindinė Dievo savybė yra Jo Gailestingumas. “Dievo gailestingumas nuo amžių beldžiasi į žmogaus širdį, sužeista nuodėmės, slegiama kančios, nevilties ir baimės. Jis drąsina, guodžia, ragina pasitikėti Viešpaties gerumu ir meile” (Kardinolas Bačkis, Ganytojo laiške Dievo Gailestingumo metams, 2011 m. sausio 6 d.).

Savo kasmetinę kelionę į Pietų Ameriką papildžiau dar viena misija. Jau keturioliktą kartą globojau Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimą, šiemet vykusį vasario 11-16 d.d. Buenos Aires, Berisso ir Rosario Argentinoje, apie kurį sumaniai rašė PLB ir PLJS valdybos narys Juan Ignacio Fourment Kalvelis. Šia proga taip pat lankiausi įvairių lietuvių bendruomenių surengtose Vasario 16-osios šventėse Pietų Amerikoje – Berisso, Rosario, Montevideo, Sao Paulo miestuose.

Tačiau ne apsilankymas Nepriklausomybės minėjimuose tapo mano naująja misija, o kelionės į Montevideo (Urugvajuje) ir Limos (Peruvijoje) užmiesčius lankyti ten kalinius lietuvius. Apie juos sužinojau anksčiausiai iš Limoje gyvenančio lietuvio, kuriam pagailo į narkotikų didžiųjų “tūzų” verslininkų spąstus patekusių tėvynainių. Prie Montevideo kalėjime yra bent vienas; už Sao Paulo, Brazilijoje – gal 12, o prie Limos yra iki 30 vyrų ir moterų, kurių amžiaus vidurkis – apie 22-23 metai.

Mintis aplankyti kalinius kilo gavus elektroninį laišką iš vietinio Limos lietuvio, kuris parašė PLB valdybai 2010 m. gruodžio mėnesį apie apgailėtiną būklę jaunų lietuvių, kurie daugelyje atvejų buvo suvedžioti, apgauti, tiesiog tapo aukomis didžiųjų narkotikų verslo interesų. Gali būti, kad ne kiekvienas tuo patikės. Jaučiu, kad tai yra dėl to, kad visuomenėje augęs sekuliarizmas, ją įtakoję žiniasklaida, filmai ir materialistinis gyvenimo būdas įdiegė joje tam tikrą cinizmą, kuris dažnai nustelbia atjautą kitiems. Kur dingo gailestingumas?

Ekonominės krizės pasekmės dar vis stumia masinę lietuvių emigraciją į svetimus kraštus. Daugybė emigrantų atsirado Anglijoje, Airijoje, Ispanijoje, nesitikėję, kad bus taip sunku ir svetur užsidirbti duoną. Jau rašyta apie prekybą žmonėmis, ypač jaunomis moterimis, jų pardavimą į prostitucijos verslą svetimuose kraštuose. Taip ir šie, dabar kalintys Pietų Amerikoje, tapo “greito dolerio” sugundyti, deja, net išnaudojami.

Nelaimė prasidėjo daugumai per malonias naujas, net lietuviškas pažintis, kai drau-

Kalėjimas prie Limos

giškon kompanijon pakviesti sužinojo apie didesnes sumas, kurias galėtų užsidirbti – paprasčiausiai, “tik” nukeliaudami į Pietų Ameriką. Aišku, reikės vežti atgal tam tikrą lagaminą. Kiti žinojo, kad reikės vežti nelegalias prekes, narkotikus, ar net juos nuryti, kad lengviau prasmuktų pro tikrinimus oro uostuose. Visų šių kalinių patirtis labai panaši. Kiek jie išpasakojo, jie gaudavo iš nepažįstamo, bet labai malonaus asmens pinigų už skrydį, užsakytą viešbučio kambarį, vėliau kelionės metu skambutį arba faksą, bilietą skristi į dar kitą vietovę. Kelionės pabaigoje įteikiamas paketukas arba portfelis, su kuriuo tuomet vyksta į oro uostą skrydžiui atgal į Europą. Jam tik įkėlus koją į oro uosto terminalą, prisistato policija. Nusiveda, tardo, randa narkotikus. Kaip tyčia. Kodėl? Nes, matyt, tuo metu didesniais kiekiais narkotikus vežantys didesni “tūzai” lengviau praslenka pro kitų, papirkėtų pareigūnų primerktas akis. Teisybė? Šie faktai patvirtinti konsulinių tarnybų ir švirių policijos pareigūnų. Tie lietuviukai, kaip ir visi kiti, kurie vežasi narkotikus, yra vietinių vadinami “burros” – asilais.

Kokia jų ateitis? Už narkotikų vežimą – 8-10 metai kalėjimo. Sumažinti baudai iki dvejų metų reikia advokatų, kurių apmokėjimui pinigų jie patys neturi. Valdžia paskiria vietinius advokatus, kuriems kuo ilgiau byla tęsiasi, tuo daugiau naudos. Kalėjime jie turi tik tai, ką vežėsi vykdami į oro uostą. Kalėjime kaliniams neparūpinamas net čiužinys, pats kalinys turi nusipirkti. Suvartoję muilą ir paprasčiausius reikmenis, kuriuos vežėsi namo, nebeturi iš ko nusipirkti.

Aplankiau ir vyriškį, kalintį prie Montevideo, ir daugiau kaip 30 jų prie Limos esančiame vyrų kalėjime. Gavau leidimą šiems atskirai aukoti Mišias, su jais pasikalbėti, išklausti išpažinčių, kas norėjo. Be galo sunku buvo matyti ir patirti jų slegiančią aplinką, jų vienišumą. Paveikė ir mane jų ašaros man palaiminus juos ir jų gimines Lietuvoje ir kraštuose, iš kurių jie išvyko ieškoti laimės. Vieni giminėms gėdijasi pranešti, kiti neturi iš ko nusipirkti popieriaus ir pašto ženklų laišku parašyti namo.

Vienintelė Lietuvos respublikos ambasada Pietų Amerikoje, kuri yra Buenos Aires, Argentinoje, taipgi neturi lėšų, kurias galėtų skirti kalinių būklės pagerinimui, net nekalbant apie garantavimą bilietų grįžimui į gyvenvietes. Kiek žinoma, nėra tarp Lietuvos ir Pietų Amerikos valstybių sutarčių dėl kalinių grąžinimo ar sąlygų advokatų apmokėjimui stengiantis trumpinti jų baudas.

Kas darytina? Artimiausiu metu tarsimės su įvairiomis institucijomis ir organizacijomis, bus stengiamasi lietuvių kalinių būklę kaip nors palengvinti, paskleisti jaunimui žinią, atbaidyti nuo tokios veiklos.

Prisimenu gal prieš 20 ar daugiau metų matytą Kanados valdžios plakatą Toronto oro uoste, kuriame buvo ryškiai parašyta: “Valdžia negina ir neužtaria tavęs, jei pakliūsi už groty dėl narkotikų”. Taigi ar verta būti “asilais”!?

(Tėviškės žiburiai, 2011 m. nr. 11)

Prei. E. Putrimas lietuviškai aukoja Mišias kaliniams Peruvijoje